

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

क.जे.सोमैयापरिसरः

विद्याविहारः, मुम्बई -77

सर्वोत्तमपरिपाटे: शीर्षकम्- 2

वैयक्तिक-व्यावसायिककौशलयोः विकासः ।

1. सर्वोत्तमपरिपाटे: शीर्षकम्- वैयक्तिक-व्यावसायिककौशलयोः विकासः ।

2. सर्वोत्तमपरिपाटे: उद्देश्यानि - अभ्यासस्य मुख्योद्देशम् आत्मविश्वासस्य निर्माणम् आत्मविकासकरणञ्च वर्तते । प्रतिभागिनां समग्रव्यक्तित्वस्य विकासः सम्मानश्च अस्ति । प्रतिभागिनम् औपचारिकरूपेण सामाजिकव्यावसायिकमञ्चे उचितव्यवहारविषये संवेदनशीलतायुक्तं कुर्यादिति ।

3. सन्दर्भः - संस्कृतस्य अधिकाः छात्राः मुख्यतया ग्रामतः आगच्छन्ति, अत एव ते विभिन्नगतिविधिमाध्यमेषु संचारकौशलेषु भागग्रहणं करणीयमिति न स्वीकुर्वन्ति । निर्धनता संचारकौशले छात्राभावस्य एका विशिष्टा समस्याऽस्ति । कुशलप्रशिक्षणप्रशिक्षकस्य च अभावोऽपि निर्धनताकारणेनैव, यस्य वयं अनुभवं कुर्मः । न्यूनभागग्रहणम् एकमन्यत् कारणमस्ति यत् तेषां संवेदनशीलव्यक्तित्वविकासे बाधामुत्पादयति । यूनां पाश्चात्यसंस्कृतिं प्रति प्रवर्धमाना रुचिरपि तेषां व्यक्तित्वविकासे बाधास्वरूपाऽस्ति । येषामनुभवः छात्राणां स्वकीयसांस्कृतिक-नैतिकमूल्यानां परिवर्तने भवति ।

4. परिपाटिः - यदा केषाञ्चिदपि अन्येषां महानुभवानां जनानां विचारं अधिकारं भावनाञ्च च स्वीकुर्वता स्वस्य अत्यन्तं अधिकं साफल्यमनुभूयते तदा तदुपरि विचार्य अनुप्रयोगरूपेण संस्थानस्य छात्राणां शैक्षणिकसांस्कृतिकसामाजिकगतिविधिषु भागग्रहणार्थं तदभिप्रेरणं विधीयते तेषां समग्रव्यक्तित्वविकासाय । यतो हि ते छात्राः सांस्कृतिकनैतिकमूल्यानि आत्मसात्कर्तुं समर्थाः भवेयुः । एवञ्च च तान् प्रति मानवजातेः कृते स्वकीयकर्तव्यबोधो भवेद् । परिसरेऽस्मिन् समुचिताध्ययनाध्यापनार्थं वर्षपर्यन्तं अन्तरजालीयकक्षाणामायोजनमभूत् , 2019-20 तमे शैक्षणिकसत्रे कोरोनाकारणात् । परिसरः विभिन्नसांस्कृतिकशैक्षणिककार्यक्रमञ्च आयोजितवान् । यथा अन्तराष्ट्रिय .योगदिवसः, स्वतन्त्रतादिवसः, संस्कृतसप्ताहसमारोहः, राष्ट्रियशिक्षादिवसः, गीताजयन्ती, राष्ट्रियैकतादिवस, स्वामिविवेकानन्दजयन्ती, पराक्रमदिवसः, छत्रपतिशिवाजीमहाराजजयन्ती, मातृभाषादिवसादयः ।

शैक्षणिक सत्रे अन्यगतिविधयः

संस्कृतभाषाबोधनवर्गः

शिक्षाशास्त्रविभागेन अन्तर्जालमाध्यमेन संस्कृतभाषाबोधवर्गः 30.03.2021 दिनाङ्कतः 19.04.2021 दिनाङ्कपर्यन्तम् समायोजितः ।

शिक्षणाभ्यासवर्गः

10.02.2021 दिनाङ्कतः 10.03.2021 दिनाङ्कपर्यन्तं शिक्षाशास्त्रविभागेन ऑनलाईनमाध्यमेन केन्द्रीयविद्यालयस्य पाठ्यक्रमानुसारं छात्रशिक्षणाभ्यासवर्गः समायोजितः ।

अन्तिमप्रायोगिकपरीक्षा

मुम्बईनगरस्थानां विभिन्नकेन्द्रीयविद्यालयानां सहयोगेन शिक्षाशास्त्रविभागीयां छात्राणाम् अन्तिमप्रायोगिकपरीक्षा 26.04.2021 तः 29.04.2021 पर्यन्तं संचालिता ।

संकायानामुपलब्धिः-

अस्मिन् शिक्षणसत्रे परिसरीयाः शिक्षकाः नवीनोन्मेषसमन्वितशोधपत्रप्रकाशनपुरस्सरं अथ च संगोष्ठ्यादिषु भागग्रहणपुरस्सरं च नितान्तमद्वितीयोपलब्धिं प्राप्तवन्तः अस्मिन् कोरोनाविषाणुजनितकरालकालेऽन्तर्जालमाध्यमेनैव इमे गतिविधिय सम्पन्नतामगुः ।

सर्वोत्तमपरिपाटे: साफल्यस्य प्रमाणम्-

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, क. जे. सोमैया परिसरः, छात्राणां कृते सामाजिकसांस्कृतिकनैतिकमहत्वानाञ्च समावेशविधौ प्रगतिशीलो वर्तते । परिसरोऽयं विविधशैक्षणिकलक्ष्याणां प्राप्त्यर्थं सांस्कृतिकसामाजिकगतिविधीनां संकल्पना तत्परिवर्तनं परिवर्धनञ्च करोति । छात्राणां संशयशमनाय अथ च श्रोतृसमक्षं प्रस्तुतीकरणार्थं परिसरः सममतेव यथाकालं विविधविभागीयकार्यक्रमानां योजयति । परिसरीयाः छात्राः सदैव विविधकार्यक्रमेषु भागं स्वीकृत्य प्रतिष्ठितं स्थानं प्राप्तवन्तः परिसरोऽस्मिन् अन्यत्रापि च । प्रतिवर्षं विविध कार्यक्रमेषु छात्राणां सहभागिता परिसरस्य वाञ्छितं परिणामं अवाप्तुं संस्थायाः समर्पणकथां कथयति । छात्राणां कर्मचारिणाञ्च व्यावसायिकविकासं केन्द्रीकृत्य विविधाः कार्यक्रमाः आयोज्यन्ते ।

अभिमुखीकृताः समस्याः आवश्यकानि संसाधनानि च- दुर्बलसंचारकौशलम् एका महती समस्याऽस्ति । परिसरोऽयं यस्या साक्षात्कारं समये समये करोति । ग्रामीणपरिवेशात् समागताः परिसरीयाः छात्राः सामाजिकसांस्कृतिकगतिविधिविषयं प्रति अन्यमनस्काः दृश्यन्ते । व्यावसायिकशिक्षणाभावः अभिवृत्तेरभावश्च एका मुख्या समस्याऽस्ति । छात्राणां हृदयसंशयस्तु छात्राणां व्यक्तित्वस्य लक्ष्यप्राप्तौ बाधकोऽस्ति । यूनां पाश्चात्य संस्कृतिं प्रति प्रवर्धमाना रूचिस्तेषां सर्वतोभावेनोत्कर्षे बाधामुत्पादयति । यतो हि छात्रा अपेक्षितमुत्कर्षं न प्राप्नुवन्ति, एतदर्थं छात्राणां कृते व्यावसायिककौशलविकासाय कार्यशालानामावश्यकताऽस्ति, यासां आयोजनं परिसरे कर्तव्यम् । साञ्चारिकसाफ्टकौशलकार्यक्रमणामपि आयोजनं कर्तव्यम् । अस्य निर्माणाय छात्रेभ्यः अस्माकं राष्ट्रस्य संस्कृतिविषयकं ज्ञानं दातव्यम् । यतो हि संस्कृतिरस्माकं नितान्तमेव विशिष्टाऽस्ति । छात्रः स्वस्य निर्माणं समाजस्य संवेदनशीलमानवरूपेण कर्तुं समर्थाः भवेयुरित्यति परिकल्पनीयम् ।

निष्कर्षः - 2020-21 तमे शिक्षणसत्रे कोरोनाविषाणोः विश्वव्यापि संक्रमणं दृष्टं यत् अस्याः शताब्द्याः गम्भीरतमा महामारी अस्ति। सततप्रयासपूर्वकं क. जे. सोमैयापरिसरोऽयं स्वस्य कर्तव्यपालनं कृतवान् । परिसरीयच्छात्राध्यापकानां सहयोगं तेषां सर्वविधसन्तुष्ट्यै प्रयासमपि च परिसरः कृतवान् ।

वैयक्तिक-व्यावसायिककौशलयोः विकासाय कार्यक्रमाः

